

Onderwerp

Uitspraken Raad van State m.b.t. stikstof

Kern mededeling:

De Raad van State heeft op 20 januari jl. twee uitspraken gedaan die consequenties hebben voor vergunningverlening met betrekking tot stikstof: een uitspraak inzake een intrekkingverzoek voor de natuurvergunning van een varkenshouderij in Noord-Brabant (ook wel de zaak 'Logtsebaan' genoemd) en een tussenuitspraak inzake ViA15, een wegwitbreidingsproject bij Arnhem. In reactie op deze uitspraken hebben de provincies in interprovinciaal verband afspraken gemaakt over de wijze van vergunningverlening n.a.v. de betreffende uitspraken. In navolging van die afspraken hebben GS op 16 februari jl. enkele nadere besluiten genomen om dit te effectueren. Met deze mededeling informeren wij u over uitspraken van de Raad van State, de afspraken die hierover in interprovinciaal verband zijn gemaakt en de nadere besluiten van GS ter effectuering daarvan.

*Mededeling:***Uitspraken Raad van State over Logtsebaan en ViA15**

De Raad van State heeft op 20 januari 2021 in de volgende twee zaken uitspraken gedaan:

1. **Logtsebaan:** In deze zaak eisten Milieuorganisaties dat de provincie de natuurvergunning van een varkenshouderij intrekt, omdat het bedrijf dicht bij een stikstofgevoelig natuurgebied ligt. Onderdeel van de beoordeling was de vraag of de varkenshouderij een nieuwe vergunning nodig had voor intern salderen. De Raad van State heeft geoordeeld dat dat niet het geval is. Consequentie van die uitspraak is dat intern salderen (voortaan) vergunningsvrij is. Daarnaast was onderdeel van de zaak de vraag wanneer een natuurvergunning moet worden ingetrokken als passende maatregel om natuur te beschermen. De rechter oordeelt dat dit soms moet, maar alleen als er geen andere passende maatregelen mogelijk zijn en als de vergunde activiteit nog niet is gerealiseerd.
2. **ViA15:** Op 20 januari deed de RvS ook een tussenuitspraak over het tracébesluit over het doortrekken en verbreden van de A15 en A12 bij Arnhem (project ViA15). In de berekeningen voor dit project wordt de stikstofuitstoot van verkeer op meer dan 5 kilometer afstand van de weg niet meegenomen. Onduidelijk is of daarmee een volledig beeld ontstaat van de hoeveelheid stikstof die neerkomt in beschermde natuurgebieden in de omgeving. Dat is wel een vereiste op grond van Europese natuurwetgeving. Bij het berekenen van de stikstofuitstoot op beschermde natuurgebieden heeft de minister gebruik gemaakt van het rekenmodel SRM2 in de AERIUS Calculator. De AERIUS Calculator is het programma dat overheden gebruiken bij onder meer tracébesluiten. Het SRM2-rekenmodel in dit programma gaat uit van een zogenoemde afkap voor verkeer. Hierbij wordt stikstofuitstoot van verkeer dat terechtkomt op meer dan 5 kilometer afstand van de weg niet meegenomen in de berekeningen. Dit wijkt af van de berekeningen die de AERIUS Calculator maakt voor andere bronnen van stikstofuitstoot zoals veehouderijen of scheepvaart. Daarbij wordt zo'n afkap niet gebruikt en kan op veel grotere afstanden worden berekend waar stikstof terechtkomt. Naar het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak heeft de minister geen goede verklaring gegeven voor dit verschil.

Registratienummer

2747180

Datum

16 februari 2021

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

2747180

Op dit punt moet de minister haar besluit dus beter motiveren of aanpassen. Voor twee bezwaarmakers, waaronder de Gelderse Natuur en Milieufederatie, die op dit onderdeel bezwaren hadden aangevoerd heeft de Afdeling bestuursrechtspraak een tussenuitspraak gedaan. Als de minister een nieuw besluit heeft genomen, zal de Afdeling bestuursrechtspraak een einduitspraak doen over het tracébesluit.

De rechter vraagt de minister van I&W in de tussenuitspraak om dit verschil de komende maanden te motiveren.

Consequenties van de uitspraken voor de vergunningverlening

De uitspraken van 20 januari jl. hebben gevolgen voor lopende vergunningstrajecten in het kader van de Wet natuurbescherming. Provincies hebben onderling afspraken gemaakt over hoe zij hiermee omgaan. Wij lichten dat hieronder toe:

1. **Logtsebaan:** Uit de uitspraak volgt dat - sinds de wijziging van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2020 - geen natuurvergunning nodig is voor projecten waarbij met toepassing van intern salderen geen sprake is van een toename aan stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. Intern salderen blijft mogelijk en bestaande vergunningen blijven intact. Lopende vergunningaanvragen die gebaseerd zijn op intern salderen zijn echter feitelijk overbodig geworden. Provincies hebben afgesproken dat aanvragers in lopende trajecten de keuze krijgen om de aanvraag in te trekken, of om deze door te laten lopen in afwachting van een 'positieve weigering' (een besluit dat geen vergunning nodig is). Ook in lopende bezwaar- en beroepszaken tegen definitieve besluiten gebaseerd op intern salderen zullen initiatiefnemers in principe verzocht worden hun aanvraag in te trekken of zij krijgen een weigeringsbesluit. Andere aanvragen, bijvoorbeeld voor extern salderen of voor het verlesen van stikstofruimte, worden volgens de bestaande regels afgehandeld.

Een ander gevolg van de uitspraak Logtsebaan is dat een deel van de beleidsregels voor intern en extern salderen geen rechtskracht meer heeft door de uitspraak. Bij de eerst volgende op handen zijnde wijziging van de provinciale beleidsregels worden deze passages geschrapt. Vooruitlopend daarop zullen wij de betreffende artikelen bij de afhandeling van vergunningaanvragen buiten toepassing laten.

Tot slot kan de uitspraak betekenen dat toezicht en handhaving gecompliceerder wordt. Omdat voor intern salderen geen natuurvergunning meer nodig is, zijn deze activiteiten in principe niet meer bij ons in beeld en kan er niet gecontroleerd worden of de berekeningen juist zijn uitgevoerd. Toezichthouders kunnen in de toekomst andere situaties aantreffen dan vergund, waardoor niet eenvoudig is vast te stellen of er al dan niet sprake is van naleving van de stikstofregels. Omdat ook ondernemers baat hebben bij duidelijkheid, willen de provincies onderzoeken - in afstemming met medeoverheden, agrarische sector en industrie - of het zinvol zou kunnen zijn om een vorm van registratie van intern salderen in te voeren, wat daarvan de juridische gevolgen zijn en hoe dat effectief en efficiënt zou kunnen.

2. **ViA15:** De tussenuitspraak kan gevolgen hebben voor aanvragen die bij de provincies in behandeling zijn waarbij stikstofeffecten van wegverkeer - net zoals bij het tracébesluit voor ViA15 - berekend zijn met het rekenmodel SRM2 in de AERIUS Calculator. Daarvoor moet bekeken en beoordeeld worden of er effecten buiten vijf kilometer kunnen zijn. Dit betreft niet alleen wegaanleg, maar ook andere projecten met verkeersaantrekkende werking. Voorbeelden daarvan zijn de uitbreiding van industrie (meer verkeer door extra transport en/of personeel) en de bouw van een woonwijk (bouwverkeer bij aanleg en verkeer door bewoners daarna). Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Hordijk ("Meer meten, robuuster rekenen", 15 juni 2020) wordt onder regie van de minister samen met de provincies al onderzoek gedaan naar de rekengrens van 5 kilometer voor wegverkeer. De onderzoeksresultaten zijn voorzien voor de zomer van 2021. Tot die tijd zetten de provincies de afhandeling van

Mededeling

Bladnummer

3

Registratienummer

2747180

vergunningaanvragen met verkeer zoveel mogelijk voort. In veel gevallen zal naar verwachting een vergunning kunnen worden verstrekt, bijvoorbeeld als de rekenresultaten binnen de 5 kilometer grens al uitkomen op 0,00 mol. Van belang hierbij te vermelden is dat de RvS geen oordeel heeft geveld over AERIUS als rekenmodel, enkel over de motivering van de afkapgrens van vijf kilometer bij toepassing van het rekenmodel SRM2 in de AERIUS Calculator voor wegverkeer.

Vergunningaanvragen voor verkeersprojecten met een mogelijk stikstofeffect buiten de vijf kilometer grens worden over het algemeen aangehouden, tenzij afdoende kan worden aangetoond dat geen sprake is van significante gevolgen voor buiten die afstand gelegen Natura 2000-gebieden. Bijvoorbeeld op basis van een eenduidige (nog interprovinciaal te bepalen en af te spreken) rekenmethode.

Specifieke consequenties van de uitspraken voor Flevoland

Bovenstaande toelichting bevat vooral de algemene landelijke consequenties. Specifiek voor Flevoland geldt dat wij 13 vergunningaanvragen in behandeling hebben die enkel betrekking hebben op intern salderen. Wij benaderen hen met de vraag of zij hun aanvraag willen intrekken of kiezen voor een 'positieve weigering'. Daarnaast is er door de ViA15 uitspraak nadere informatie benodigd over de depositie van verkeer bij enkele (voorgenomen) vergunningaanvragen. Deze aanvragers worden geïnformeerd over de wijze waarop zij aanvullende berekeningen kunnen maken. Ook zijn er initiatiefnemers waarvan met de oude manier van berekenen er geen natuurvergunning noodzakelijk was, omdat er binnen 5 km geen voor stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden liggen. Deze zullen opnieuw moeten worden getoetst om te bepalen of er geen stikstofeffecten zijn op Natura 2000-gebieden op meer dan 5 km afstand. Ook dit gebeurt in overleg met de initiatiefnemers. Het IPO ontwikkelt hiervoor op korte termijn een uniforme rekenmethode.

Nadere besluiten van GS op 16 februari

Naar aanleiding van de uitspraken en de daarover interprovinciaal gemaakte afspraken hebben GS op 16 februari jl. besloten om:

1. Uit de Beleidsregels voor intern en extern salderen de passages over intern salderen buiten toepassing te laten bij aanvragen om een vergunning Wet natuurbescherming, tot het moment dat de beleidsregels worden geactualiseerd.
2. Initiatiefnemers met lopende vergunningaanvragen die uitsluitend betrekking hebben op intern salderen de keuze te bieden om de aanvraag in te trekken, danwel de aanvraag af te laten handelen door middel van een positieve weigering.

Wij verwachten de komende periode verdere besluiten te nemen als gevolg van de uitspraken. In ieder geval geldt dat voor de beleidsregels voor intern en extern salderen die moeten worden aangepast op de nieuwe situatie. Daarnaast gaan provincies bijvoorbeeld onderzoeken of en op welke wijze zij zicht kunnen houden op intern salderen, mogelijk is ook daar nadere besluitvorming over nodig. Wij informeren Provinciale Staten daar waar nodig.

Hieronder treft u een link naar de persberichten die het IPO afgelopen week heeft verzonden over de Logtsebaan en Via15:

Logtsebaan: [Provincies: meer verantwoordelijkheid voor ondernemers door uitspraak Logtsebaan \(ipo.nl\)](#)

ViA15: [Provincies zetten de afhandeling van vergunningaanvragen met verkeer na uitspraak ViA15 zoveel mogelijk voort \(ipo.nl\)](#)

Bijlagen

Geen

Ter inzage in de leeskamer

n.v.t.